

ERZURUM İL JANDARMA KOMUTANLIĞI KARARGÂHINDA GÖREV YAPAN RÜTBELİ PERSONELİN SAĞLIKLI YAŞAMDA İLK YARDIM İLKELERİ VE FARKINDALIK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Investigation Of The First Aid Principles And Awareness Levels Of Officers Who Work In Erzurum Provincial Gendarmerie Command

Dr.Öğr.Üyesi Abdulvahit DOĞAR

Atatürk Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Erzurum/Türkiye
ORCID: 0000-0003-0937-5514

Doç.Dr. Erdoğan TOZOĞLU

Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, Erzurum/Türkiye
ORCID: 0000-0001-7547-249X

Doç.Dr. Cemil Tuğrulhan ŞAM

Atatürk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Antrenörlük Bölümü, Erzurum/Türkiye
ORCID: 0000-0003-3142-6541

Cite As: Doğar, A.; Tozoğlu, E. & Şam, C.T. (2021). "Erzurum İl Jandarma Komutanlığı Karargâhında Görev Yapan Rütbeli Personelin Sağlıklı Yaşamda İlk Yardım İlkeleri Ve Farkındalık Düzeylerinin İncelenmesi", International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 7(42): 371-376.

ÖZET

Araştırmanın amacı: Erzurum İl Jandarma Komutanlığı Karargâhında görev yapan rütbeli personelin sağlıklı yaşamda ilk yardım ilkeleri ve farkındalık düzeylerinin tespit edilmesi ve proje kapsamında uygulanan eğitim sürecinin etkisinin belirlenmesidir. Araştırma 2019 yılında Erzurum İl Jandarma Komutanlığı Karargâhında görev yapan 3'ü kadın ve 32'si erkek olmak üzere toplam 35 rütbeli personel üzerinde yapılmıştır. Uygulama yapılacak bireylere sınıf ortamında araştırmacı tarafından hazırlanan sağlıklı yaşamda ilk yardım ilkeleri ve farkındalık düzeyini belirlemek üzere hazırlanan test uygulanmıştır, altı haftalık eğitim sürecinden sonra sağlıklı yaşamda ilk yardım ilkeleri ve farkındalık düzeyini belirlemek için ikinci test sonucu değerleri alınmıştır.

İlk yardım projesine katılan personelin proje öncesinde ve proje sonrasında almış oldukları eğitimin etkisini belirlemek için Paired Samples t testi, yaş ve görev süreleri ile sağlıklı yaşamda ilk yardım ilkeleri bilgi düzeyi arasındaki ön test ve son test arasındaki ilişkiyi incelemek için korelasyon analiz testi uygulanmıştır. Proje öncesi ve sonrası alınan puanlar arasındaki farklılık p; ,050 anlamlılık düzeyine göre yorumlanmıştır. Sonuç olarak ilk yardım projesi sürecinde yapılan eğitimin personelin ilk yardım konusunda bilgilendirmeleri düzeyi üzerinde olumlu bir etkisi olduğu sonucunu ortaya çıkarmıştır. İlk yardım projesine katılan personelin son test değerlerinde yaş ve görev süreleri arttıkça paralel olarak sağlıklı yaşamda ilk yardım ilkeleri bilgi düzeyinin de arttığı sonucu bulunmuştur. Özellikle askeri, emniyet ve sağlık gibi insanlarla yakın ilişki içinde olan kurumlarında görev yapan personelin ilk yardım uygulama durumlarıyla karşılaştıklarından dolayı sağlıklı yaşam ve ilk yardım bilgilendirme gibi benzeri eğitimlerin yapılması gerekliliği önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık, İnsan Sağlığı, İlk Yardım, Farkındalık.

ABSTRACT

The purpose of the study: Is to determine the first aid principles and awareness levels for a healthy life of the officers who work at Erzurum Provincial Gendarmerie Command Headquarters and to determine the impact of the training process implemented within the scope of the project. The research was conducted on a total of 35 ranking personnel, 3 women and 32 men, who work at Erzurum Provincial Gendarmerie Command Headquarters in 2019. The test, prepared by the researcher, was applied to the individuals in the classroom environment to determine the first aid principles and awareness levels for healthy life and the second test result values were taken to determine the first aid principles and awareness level for healthy life after the six-week training period.

The Paired Samples t test was applied before and after the project in order to determine the impact of the training of the personnel participating in the first aid project, the correlation analysis test was applied to examine the relationship between pre-test and the post-test of age - tenure and the knowledge level relationship regarding the first aid principles in healthy life. The difference between the scores obtained before and after the project is interpreted according to the p; ,050 significance level. As a result, it was concluded that the training provided during the first aid project had a positive effect on the level of officer's awareness of first aid. It was found that in the last test values of the officers participating in the first aid project, first aid principles and the level of knowledge for a healthy life increased in parallel with the increase in age and tenure. Since the officers who work in institutions that are in close contact with people such as military, security and health are faced with first aid practices, it is important to provide similar trainings regarding a healthy lifestyle and first aid instructions.

Keywords: Health, Human Health, First Aid, Awareness

1. GİRİŞ

Düzenli ve sağlıklı bir yaşama sahip olmak, dengeli bir psikoloji, beden ve zihin gerektirir (Arı ve ark. 2020). Günümüzde teknolojinin zaruri bir ihtiyaç olduğu düşünüldüğünde bireylerde gelişen teknolojiye uyum sağlamaları ve yenilikleri takip etmeleri gerekmektedir (Dursun, 2018). Ayrıca teknolojinin

gelişmesiyle birlikte bireylerin hareketsiz kalmaları gibi çeşitli sağlık problemleri de ortaya çıkmaktadır (Bozkurt, Dursun ve Arı, 2019). Bu sağlık sorunlarının en aza indirilmesi için ise kişilerin farkındalık düzeylerinin artırılması gerekmektedir (Bozkurt, Demir ve Dursun, 2019). Bunun yanında insanların daha çok kalabalık şehirlerde yaşamakta olması; araç ve trafik yoğunluğunun artmasına bağlı trafik kazalarının yoğunlaşmasına, ev kazaları, iş yeri kazaları, fabrikalar, okullar vb. beklenmedik birçok kazaların oluşumuna zemin hazırlamış bulunmaktadır.

Dünya Sağlık Örgütü (WHO), dünyada her yıl yaklaşık 3,5 milyon kişinin yaralanma sonucu hayatını kaybetmekte olduğunu ve bunların 2,5 milyonunun ise kazalardan meydana geldiğini belirtmektedir (Doğar, 2017). Özellikle, küçük yaşlarda çocuklarda yeterince yaşamsal somut ve soyut kavramı oluşmadığından oldukça farklı yaralanmalara ve sonrasında geri dönülemeyen kalıcı çeşitli sağlık problemlerine yol açan onarılmaz durumlara maruz kalınması görülebilmektedir (Stepleton, 2001).

Yapılacak bu çalışmada bu tür durumlara maruz kalan her yaştaki insanların kazalar sonucu olabilecek yaralanmalar ve ilk yardım ve bakımı ile ilgili yeterli bilgilere sahip olması son derece önemli bir eğitimsel husustur. Planlanan bu eğitim projesi kapsamında; önemli bir kamusal ve toplum hizmeti veren Erzurum İl Jandarma Komutanlığı Karargâhında görev yapan rütbeli personelin “sağlıklı yaşam ve ilk yardım” konusunda yeterli bilgi ve beceri ile donatılıp faydalı ve etkin davranışsal gelişimlerine katkı sağlayacağı beklenmektedir.

Literatürdeki çalışmalar incelendiğinde İlk Yardım teriminin çok çeşitli anlamları vardır. Genel anlamda İlk Yardım; herhangi bir hastalık, kaza ya da yaralanma sonucu hayatı veya sağlığı tehlikeye girmiş olan kişiye, olayın meydana geldiği yerde, yardımı tamamlayacak gerekli eğitilmiş sağlık personeli gelinceye kadar durumun kötüleşmesini önlemek amacıyla herhangi bir ilaç kullanmaksızın eldeki tüm imkânlarla yapılan hayat kurtarıcı müdahaledir denilebilir (Ege, 1995). Başka bir tanıma göre ilk yardım; herhangi bir hastalık veya kaza sonucu hayatı ya da sağlığı tehlikeye girmiş olan kişiye, olay yerinde yardımı tamamlayacak sağlık personeli gelinceye kadar durumun kötüleşmesini önleme amacıyla ilaç kullanmaksızın eldeki olanaklarla yapılan müdahaledir. İlk Yardım bilinciyle ölüm ve sakatlanmaların büyük ölçüde azaltılması mümkündür. Trafik kazalarında ölümlerin %10'u ilk 5 dakikada, %50 kadarı ise ilk 30 dakikada meydana gelir. Kaza yerinde ilk beş dakika içerisinde uygulanacak etkili bir ilk yardım ile bu ölümlerin yaklaşık yarısını önlemek mümkündür (Uçar, 2008).

İnsan yaşamının sürdüğü her toplumda sağlıklı yaşam kriterleri ve ilk yardım esaslarını yeterince kavrama ve bunu yaşadığımız hayata yansıtmanın önemli bir olgu olduğu asla unutulmamalıdır. Önlenebilir kazaların neden olduğu ölümlerin artışına bağlı olarak dünyada ve ülkemizde yapılan araştırmalarda gözle görülebilir düzeyde artış olduğu bilinmektedir. Genelde, oluşan çeşitli düzeydeki sağlık sorunları ve kazaların bir sağlık sorunu yerine, önlenebilir bir durum olduğu da asla unutulmamalıdır (Doğar, 2017). Özellikle son derece önemli düzeyde toplumsal ve kamu hizmetinde bulunan jandarma teşkilatında görev yapmakta olan rütbeli personelin hem kendi yaşamları ve hem de toplumun yaşamsal şartlarının daha etkin düzeye ulaştırılması ve oluşan çeşitli hastalık ve yaralanmalarda zamanında yapılacak doğru ilk yardımın bilinçli düzeyde uygulanabilmesinin insan yaşamı açısından da önemli bir yer tuttuğu unutulmamalıdır. Ayrıca, günümüzde toplumun çoğu kesimince yeterince ve doğru olarak bilinmeyen etkin bir ilk yardım konusunun, çağdaş ve eğitimsel esaslar çerçevesinde ülke çapında yaygınlaştırılması da önemli bir değer taşımaktadır.

2.YÖNTEM

2.1.Araştırmanın Modeli

Araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Betimsel tarama modeli iki ya da daha çok sayıdaki değişkenin birlikte değişim varlığını veya derecesini saptamayı amaçlayan araştırma modelidir. Tarama yolu ile saptanan ilişkileri gerçek bir neden-sonuç ilişkisi olarak yorumlamak doğru olmaz; fakat o yönde bazı ipuçları sunarak bir değişkendeki durumun bilinmesi halinde ötekinin kestirilmesinde faydalı neticeler verebilir (Karasar, 1991).

2.2.Çalışma Grubu

2019 yılında Erzurum İl Jandarma Komutanlığı Karargâhında görev yapan rütbeli (askeri) jandarma personelleridir. Mevcut çalışmanın örneklem grubunu, komutanlıkça katılımı uygun görülen 3'ü kadın ve 32'si erkek olmak üzere toplam 35 rütbeli personel oluşturmaktadır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan Sağlıklı Yaşamda İlk Yardım İlkeleri ve Farkındalık düzeyini değerlendirme testi kullanılmıştır. Sağlıklı Yaşamda İlk Yardım İlkeleri ve Farkındalık testi 100 puan üzerinden 20 sorudan oluşmaktadır. Test uygulaması yapılan bireyler 20 soruya (her soru 5 puan) vermiş oldukları cevaplar sonucunda almış oldukları puan düzeyine göre değerlendirilecektir. Test sonucunda alınan puanın yüksek olması Sağlıklı Yaşamda İlk Yardım İlkeleri bilgi düzeyinin yüksek olduğunu ifade etmektedir.

2.4. Verilerin Toplanması

Atatürk üniversitesi ve Erzurum İl Jandarma Komutanlığı tarafından sağlıklı yaşamda ilk yardım ilkeleri ve farkındalık düzeyini belirlemek üzere uygulanan proje kapsamında sınıf ortamında uygulamalı ders yapılmıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanan Sağlıklı Yaşamda İlk Yardım İlkeleri ve Farkındalık düzeyini belirlemek üzere hazırlanan ön test uygulandıktan sonra test sonucu değerleri alınmış, altı haftalık eğitim sürecinden sonra da Sağlıklı Yaşamda İlk Yardım İlkeleri ve Farkındalık düzeyini belirlemek için son test sonucu değerleri alınmıştır.

2.5. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS 21.00 paket programı kullanılmıştır. İlk yardım projesine katılan personelin cinsiyet dağılımını incelemek için frekans ve yüzde dağılımları, yaş ve görev süresinin mean, median ve mod değerleri alınmıştır. İlk yardım projesine katılan personelin proje öncesinde ve proje sonrasında almış oldukları eğitimin etkisini belirlemek için Paired Samples t testi uygulanmıştır. Yaş ve görev süreleri ile sağlıklı yaşamda ilk yardım ilkeleri bilgi düzeyi arasındaki ön test ve son test arasındaki ilişkiyi incelemek için korelasyon analiz testi uygulanmıştır. Proje öncesi ve sonrası alınan puanlar arasındaki farklılık p; ,050 anlamlılık düzeyine göre yorumlanmıştır.

3. BULGULAR

Tablo 1 İlk Yardım Projesine Katılan Personelin Cinsiyet Dağılımı

Cinsiyet	n	%
Erkek	32	91,4
Kadın	3	8,6
Toplam	35	100,0

Eğitim 32 erkek ve 3 kadın olmak üzere toplam 35 personel üzerinde yapılmıştır.

Tablo 2 İlk Yardım Projesine Katılan Personelin Yaş ve Görev Süresi Ortalamaları

	Yaş	Görev Süresi
N	35	35
Mean	35,8000	13,9714
Median	36,0000	14,0000
Mode	33,00 ^a	25,00
Std. Deviation	7,90681	8,10042
Minimum	23,00	2,00
Maximum	49,00	26,00

Eğitime katılan personelin yaş ortalamasının 35,80±7,90 ve görev süresi ortalamasının 13,97±8,10 olduğu gözlenmektedir.

Tablo 3 İlk Yardım Projesine Katılan Personelin Uygulama Öncesi ve Sonrası Paired Samples t testi Analiz Sonuçları

İlk Yardım Projesi	x	n	Ss	t	p
Eğitim Öncesi	47,8571	35	10,86	-8,650	,000
Eğitim Sonrası	61,7143	35	8,57		

İlk yardım projesine katılan personelin proje sürecinde almış olduğu eğitim öncesi ve sonrası, değerlendirme sonucunda almış oldukları puanlar arasında farklılık durumunu belirlemek için yapılan Paired Samples t Testi analizi sonrasında p; ,050 anlamlılık düzeyinde anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir (p; ,000<,050). İlk yardım projesinde, proje sonrasında personelin yapılan değerlendirmede almış oldukları puan ortalamalarının (x=61,7143) proje öncesinde yapılan değerlendirmedeki puan ortalamalarından (x=47,8571) yüksek olduğu sonucu

bulunmuştur. Çıkan bu sonuç ilk yardım projesi sürecinde yapılan eğitimin personelime ilk yardım konusunda bilgilendirmeleri düzeyi üzerinde olumlu bir etkisi olduğu sonucunu ortaya çıkarmıştır.

Tablo 4 İlk Yardım Projesine Katılan Personelin Yaşları ile Uygulama Öncesi ve Sonrası Korelasyon Analiz Sonuçları

		Yaş	Eğitim Öncesi	Eğitim Sonrası
Yaş	Pearson Correlation	1	-,034	,383*
	Sig. (2-tailed)		,845	,023
Eğitim Öncesi	Pearson Correlation	-,034	1	,546**
	Sig. (2-tailed)	,845		,001
Eğitim Sonrası	Pearson Correlation	,383*	,546**	1
	Sig. (2-tailed)	,023	,001	

İlk yardım projesine katılan personelin yaşları ile uygulama öncesi ve sonrası korelasyon analiz sonuçları incelendiğinde; eğitim öncesinde yaş ile sağlıklı yaşamda ilk yardım ilkeleri ön test sonuçları arasında anlamlı ilişki olmadığı, eğitim sonrasında ise yaş ile sağlıklı yaşamda ilk yardım ilkeleri son test sonuçları arasında anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir. İlk yardım projesine katılan personelin son test değerlerinde yaş arttıkça paralel olarak sağlıklı yaşamda ilk yardım ilkeleri bilgi düzeyinin de arttığı sonucu bulunmuştur.

Tablo 5 İlk Yardım Projesine Katılan Personelin Görev Süreleri ile Uygulama Öncesi ve Sonrası Korelasyon Analiz Sonuçları

		Görev Süresi	Eğitim Öncesi	Eğitim Sonrası
Görev Süresi	Pearson Correlation	1	-,049	,384*
	Sig. (2-tailed)		,779	,023
Eğitim Öncesi	Pearson Correlation	-,049	1	,546**
	Sig. (2-tailed)	,779		,001
Eğitim Sonrası	Pearson Correlation	,384*	,546**	1
	Sig. (2-tailed)	,023	,001	

İlk yardım projesine katılan personelin görev süreleri ile uygulama öncesi ve sonrası korelasyon analiz sonuçları incelendiğinde; eğitim öncesinde görev süresi ile sağlıklı yaşamda ilk yardım ilkeleri ön test sonuçları arasında anlamlı ilişki olmadığı, eğitim sonrasında ise görev süresi ile sağlıklı yaşamda ilk yardım ilkeleri son test sonuçları arasında anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir. İlk yardım projesine katılan personelin son test değerlerinde görev süresi arttıkça paralel olarak sağlıklı yaşamda ilk yardım ilkeleri bilgi düzeyinin de arttığı sonucu bulunmuştur.

4.TARTIŞMA VE SONUÇ

Organize edilmiş bir kaynak taraması, çok sayıda çalışmayı içeren ancak iyi organize edilmemiş bir taramadan daha iyidir. Fazla inceleme yapmak ya da kabarık bir kaynakçaya sahip olmak araştırma ve araştırmacı için kalite göstergesi değildir. Önemli olan kaynakların etkin bir şekilde kullanılmasıdır (Tozoğlu ve Dursun, 2020). Bu kapsamda literatür taraması sürecinde çalışmamıza önemli düzeyde katkı sağlayacak güvenilir kaynak taraması yapılmıştır.

İlk yardım projesinde, proje sonrasında yapılan değerlendirmede personelin almış oldukları puan ortalamalarının ($x=61,7143$) proje öncesinde yapılan değerlendirmedeki puan ortalamalarından ($x=47,8571$) yüksek olduğu tespit edilmiştir. Çıkan bu sonuç ilk yardım projesi sürecinde yapılan eğitimin personelime ilk yardım konusunda bilgilendirmeleri düzeyi üzerinde olumlu bir etkisi olduğu sonucunu ortaya çıkarmıştır. Altıntop ve arkadaşlarının Samsun ilinde polisler üzerindeki yapmış olduğu çalışmada, polislerin eğitim öncesi %19,4'ü eğitim sonrası %76,0'sı kendilerini ilkyardım konusunda yeterli görmüşlerdir. Eğitim öncesi ilkyardım konusundaki bilgi düzeyleri puan ortalaması ($36,2 \pm 12,1$) iken eğitim sonrası ($61,7 \pm 11,0$) puan olmuştur (Altıntop ve Ark, 2000). Sönmez ve arkadaşlarının okul öncesi öğretmenleri üzerinde yapmış olduğu çalışmada, ilk yardım eğitimi aldığı belirlenen öğretmenlerin puanları, eğitim almayanlara göre daha yüksek olmakla birlikte aradaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı (Mann-Whitney U testi, $p=0,086$) saptanmıştır (Sönmez ve Ark, 2014). Özpulat ve Sivri'nin ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenler üzerinde yapmış olduğu çalışmada, yapılan istatistiksel analizler sonucunda eğitim alan öğretmenlerin toplam ilkyardım bilgi puanının, ilkyardım ile ilgili herhangi bir eğitim/kurs ya da seminer programına katılmayan öğretmenlere göre daha yüksek olduğu ($p=0,029$) saptanmıştır (Özpolat ve Sivri, 2013). Literatürdeki yapılan benzer araştırmalar çalışmamızdaki çıkan sonuçları desteklemektedir.

İlk yardım projesine katılan personelin son test değerlerinde yaş arttıkça paralel olarak sağlıklı yaşamda ilk yardım ilkeleri bilgi düzeyinin de arttığı sonucu bulunmuştur. Saruhan ve Ark. (2018) tarafından Gaziantep ili devlet ilköğretim okullarında çalışan öğretmenler üzerinde yaptıkları çalışmada, yaş arttıkça ilk yardım

bilgi puanlarının da arttığı görülmüştür. Koç'un (1994) hekim dışı sağlık personeli ile sağlık meslek lisesi son sınıf öğrencileri üzerinde yaptığı araştırmada yaş arttıkça ilk yardım bilgi puanlarının da arttığı bulunmuştur. Köksoy ve Ark. (2012) tarafından Cezaevinde bulunan mahkûmlar üzerinde yaptığı araştırmada ise, yaşlar ve ilk yardım bilgisi başarısı arasında pozitif yönde ilişki olduğunu ($P=0,029$) bulmuşlardır. Bulunan bu sonuçların araştırmamızı destekler nitelikte olduğu görülmektedir.

Coşkun ve Ark. (2008) tarafından Çankırı Eldivan ilçe merkezinde 0-14 yaşlar arasında çocuğu olan anneler üzerinde yaptığı araştırmada ise, annelerin yaşları ile bilgi puan ortalamaları arasında negatif yönde bir ilişki saptanmış olup, annelerin yaşları arttıkça ilk yardım bilgi puan ortalamalarının da azaldığı belirlenmiştir. Sönmez ve Ark. (2014) tarafından okul öncesi öğretmenlerinin temel ilk yardım uygulamalarına ilişkin yaptığı araştırmada, yaş ilerledikçe ilk yardım bilgi düzeyinin azaldığı (zayıf ilişki) bulunmuştur. Çıkan bu sonuçlar ise çalışmamızda çıkan sonuçlar ile farklılık göstermektedir

İlk yardım projesine katılan personelin son test değerlerinde görev süresi arttıkça paralel olarak sağlıklı yaşamda ilk yardım ilkeleri bilgi düzeyinin de arttığı sonucu bulunmuştur. Savaşer' in (2001) yaptığı araştırmada, öğretmenlerin görev süresine göre ilk yardım bilgi puanları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuş olup, görev süresi arttıkça ilk yardım bilgi puanlarının da arttığı belirlenmiştir. Şahin'in (2011) Karaman il merkezindeki beden eğitimi öğretmenlerinin ve sınıf öğretmenlerinin ilk yardım konusundaki bilgi düzeylerinin karşılaştırılması ile ilgili yaptığı çalışmada, 11-25 yıl aralığında hizmete sahip öğretmenlerin ilk yardım konusunda yöneltilen sorulara daha başarılı düzeyde cevap verdikleri bulunmuştur. Bulunan bu sonuçların, araştırmamızı destekler nitelikte olduğu görülmektedir.

Koç'un (1994) Hekim dışı sağlık personeli ile sağlık meslek lisesi son sınıf öğrencileri üzerinde yaptığı araştırmada ise, görev süresine göre bulunan ilk yardım bilgi puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ünal ve Ellidokuz' un (1997) yaptıkları çalışmada ise, görev süresine göre ilk yardım bilgi puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Bulunan bu sonuçlar ise, araştırmamız sonuçlarından farklılık göstermektedir.

Yapılan bu proje çalışmasında elde edilen veriler incelendiğinde; katılımcılarda meydana gelen bilgi düzeyindeki olumlu değişimlerin hem kişisel hem de görev yaptığı kamu ve toplum kesiminde olumlu katkılara neden olabileceği göz ardı edilmemesi gereken bir değer olduğu düşünülebilir. Özellikle son yıllarda toplumun her kesiminde, kamu ve özel teşebbüslerde görev yapan insanlarımızı yönelik bilimsel araştırmalar, bu tür proje, kurs, seminerler, eğitimsel çalışmalar vb. oldukça artmaya başladığı görülmektedir. Yaşadığımız çağın gerekleri doğrultusunda toplumun her kesiminde yaşayan insanlara yapılacak bu yöndeki her tür çabanın, son derece önemli yaşamsal değer olduğu bilincinin geliştirilmesi hususunun da yapılan bu projeyi destekler nitelikte olduğu da söylenebilir.

Sağlıklı yaşam ve ilk yardım ile ilgili bu tür proje, bilimsel araştırma, eğitim, kurs, seminerler vb. çalışmaların özellikle Milli Eğitim Teşkilatımızın her kademesinde, Üniversitelerimizde, kamu ve özel tüm teşebbüslerde ve halk arasında yaygınlaştırılmasına yönelik çabaların artırılması önerilebilir.

KAYNAKÇA

Altıntop, L., Dündar, C., Güven, H., Doğanay, Z., Topbaş, M. (2000). Samsun İl Merkezinde Görev Yapan Trafik Polislerinin İlk Yardım Eğitimi Öncesi ve Sonrası Bilgi Düzeyleri.

Arı, Ç., Ulun, C., Yarayan, Y. E., Dursun, M., Mutlu, T., & Üstün, Ü. D. (2020). Mindfulness, healthy life skills and life satisfaction in varsity athletes and university students. *Progress in Nutrition*, 22.

Bozkurt TM, Demir GT, Dursun M. (2019). Bedensel, İşitme ve Görme Engelli Sporcuların Spora Katılım Motivasyonlarının İncelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(67), 722-728.

Coşkun, C., Özkan, S., Maral, I. (2008). Çankırı Eldivan İlçe Merkezinde 0-14 Yaşlar Arasında Çocuğu Olan Annelerin İlk Yardım Bilgi Düzeyleri ve İlk Yardım Gerektiren Durumların Sıklığı. *Türkiye Çocuk Hastalıkları Dergisi*, Cilt 2, Sayı 3.

Doğar, A. V. (2017). Sağlık Bilgisi ve İlk Yardım Ders Notları. Atatürk Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Erzurum.

Dursun M. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Eğitimde Teknoloji Kullanımına İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. Gece Akademi, Ankara.

- Ege, R. (1995). İlk Yardım (First Aid) Amacı ve Temel İlkeler, Kaza, Hastalık ve Yaralanmalarda İlk ve Acil yardım. Türk Hava Kurumu Basımevi, 2. Baskı, 37-47, İstanbul.
- Karasar, N. (2015). Bilimsel Araştırma Yöntemi, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2015.
- Koç, M.A. (1994). Bir Grup Hekim Dışı Sağlık Personeli İle Sağlık Meslek Lisesi Son Sınıf Öğrencilerinin İlk Yardım Bilgi Düzeylerinin Ölçülmesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Köksoy, S., Öncü, E., Şermet, Ş., Sungur, M. A. (2012). Türk Acil Tıp Dergisi -Tr J Emerg Med (1) : 20-34.
- Mutlu Bozkurt, T., Dursun, M., & Arı, Ç. (2019). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin dijital oyun oynamaya yönelik tutumların incelenmesi. *Journal of Human Sciences*, 16(4), 1217-1227. doi:10.14687/jhs.v17i1.5896
- Özpolat, F., Sivri, B. B. (2013). İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin İlk Yardım Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi. Uluslararası Hakemli Aile Çocuk ve Eğitim Dergisi Cilt: 1 Sayı: 2 Jel Kodu I-I0 ID:15 K:16).
- Saruhan, Ç., Saruhan, R., Yıldırım, C., Ovayolu, N. (2018). Gaziantep İli Devlet İlköğretim Okullarında Çalışan Öğretmenlerin İlk Yardım Uygulamalarına İlişkin Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi. Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi, Cilt 8, Sayı ½.
- Savaşer, F. (2001). Çankırı İlinde Görev Yapan Hekim Dışı Sağlık personeli ile lise Öğretmenlerinin İlk Yardım konusundaki Bilgi Düzeylerinin Karşılaştırılması (Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sönmez, Y., Uskun, E., Pehlivan, A. (2014). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Temel İlk Yardım Uygulamalarına İlişkin Bilgi Düzeyleri Isparta Örneği. Türk Pediatri Arşivi, 49(3), 238-246.).
- Stepleton, E. R. (2001). Basic Life Support in Perspective, in BLS for Healthcare Providers, American Heart Association, Chapter 1, pp 1-13.
- Şahin. A. (2011). Karaman İl Merkezindeki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin ve Sınıf Öğretmenlerinin İlk Yardım Konusundaki Bilgi Düzeylerinin Karşılaştırılması (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tozoğlu, E & Dursun, M. (2020). Spor Bilimlerinde Bilimsel Araştırma Süreci, Spor & Bilim, Editör; Gökmen Ö., Efe Akademi Yayınları, 1. Baskı, s. 13.
- Uçar, M. (2008). Hepimiz İçin A'dan Z'ye İlk Yardım. 2. Baskı, Atlas Kitapçılık, Ankara.
- Ünalın, H., Ellidokuz, H. (1997). Sağlık Ocağında Çalışanların İlk Yardım ve Yeniden Canlandırma Konusundaki Bilgi Düzeyi. Sürekli Tıp Eğitim Dergisi, 6(6), 193-194.